

hrvatski g. Šandor Gjalski Ljuba Babić. Obema novima častnima članoma najznamenitejšega našega književnega zavoda iskreno čestitam o! Opomnimo pa, da bi bili srčno želeli, da bi se bila ta čast izkazala še komu, in obžalujemo, da se ni od one strani, od koder je izšel dotični predlog, še nekoliko po domačih tleh ozrlo okoli.

† **Vaclav Vladivoj Tomek.** V Pragi je umrl dne 12. junija znameniti češki zgodovinar Vaclav Vladivoj Tomek, 88 let star. Tomek je bil, kakor znano, prvi rektor češkega vseučilišča v Pragi.

K ženskemu gibanju. Profesorski zbor dunajske modroslovne fakultete je zopet enkrat na lep način pokazal svoje liberalno stališče. S 40 proti 10 glasovom je ugodil prošnji gdč. dr. El. Richter, da jo sprejme kot docentko na svoji fakulteti. Naučno ministrstvo se temu sklepu ne more protiviti in tako bi bilo zopet rešeno eno izmed mnogih važnih ženskih vprašanj. Tako se je odprla tudi v Avstriji ženam pot do znanosti — in kmalu bo država morala sama ustanavljati ženske liceje, ki jih zdaj samo trpi kot privatne.

Da ima ženska izobrazba res velik vpliv na razvoj narodov in držav (kar je jasno že samo ob sebi!), o tem naj nas pouči zopet Amerika, ki se namesto „dežela napredka“ tako rada imenuje „dežela čudežev“. Angleška vlada, čudeč se ogromnemu razvoju in napredku Združenih držav v Severni Ameriki, je poslala Mr. Moseleya na čelu posebne komisije v Ameriko, da preišče, v koliko vpliva ameriška vzgoja in učna metoda na napredek Združenih držav. V svojem poročilu je ta komisija povedala, da je izmed vseh učnih moči v Združenih državah več nego 72% žen in niti 28% moških. Žene niso nastavljene samo na dekliških, ampak tudi na deških šolah. K istemu rezultatu je že prej prišel tudi nemški profesor Münsterberg, in od tega časa se v Ameriki povsod razpravlja o veliki vlogi, ki jo igra žena v šolstvu. Mis Thomas, predsednica Bryn Maur College, je imela o tem predavanje, v katerem je odgovorila angleškemu šolskemu strokovnjaku: „Splošni hitri razvoj in napredek naše dežele vas sili k raziskovanju. Povsod na naših šolah nahajate žene kot učiteljice; ali mislite, da ni imelo nič vpliva na vzgojo naših moških, da so bile njih matere ravno tako izobražene kakor njih očetje? Skoro od sedemdesetih let, ko je postala višja izobrazba v celem ameriškem narodu splošna, niso bile niti v najrevnejših vrstah naroda matere manj izobražene, kakor je to v drugih deželah, ampak povprečno bolj nego očetje! V naših srednje premožnih vrstah je navada, da dobi vsaka deklica srednješolsko izobrazbo, tudi če mora iti zato brat prej kruh služiti. Uspehi izobraženih žen so vedno krasnejši — sicer bi ne bile dosegle 72% vseh učiteljskih mest. Možje se skoro sploh ne pripravljajo za učiteljstvo, ampak postanejo inženirji, gospodarji itd.“

Moramo se bati, da ne zaidemo pri tako važnem vprašanju v pretiranosti, da bi, postavim, zahtevali za ženske višjo izobrazbo nego za moške — toda ne smemo zopet misliti, da je pretirano, če zahtevamo enako stopnjo izobrazbe za oba spola; to zahteva pravičnost — pa tudi korist in potreba. Enaka izobrazba bi omogočila srečnejše zakone, zdravejše otroke in njih boljšo vzgojo. Žena bi tudi v srednjih in boljših vrstah naroda delala, kar bi izpodbilo tla dolgemu času, migreni in podobnim boleznim nežnega spola in vsem lepim in nelepim posledicam takih nebodijih treba, pa tudi dejstvu, da uradniške hčere navadno nimajo primerne dote, če niso starši nenaravno omejili števila svojih otrok. — Žená bi se pritegnila k uspešnejšemu narodnemu delu, imela bi vpliv na politiko in bila bi človeštvu ne samo mati, ampak tudi delujoč član, kar nahajamo danes pravzaprav le v nižjih slojih.

Der Adel in den Matriken des Herzogtums Krain. Herausgegeben von Ludwig Schiviz von Schivizhoffen in Görz. Görz 1905. Druk der „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček in Görz. Selbstverlag des Verfassers. Cena ?. Knjiga obsega, kakor pravi že naslov, vse izpiske iz matrik, tičočih se kranjskega plemstva. Leta 1904. je izšla pri istem založništvu podobna knjiga za Goriško. Zgodovinarjem bosta služili obe knjigi kot dober pripomoček, ker jim za raznimi podatki ne bo treba zdaj več iztikati po matrikah.

A. Textor: Beg Mirko. Rieka 1904. Riečka dionička tiskara. Cena 1 K. Ocenno te povesti prinesemo pozneje.

Adela Milčinović: Ivka. To je zbirka novel in črtic, ki jih je znana pisateljica hrvatska združila v 185 strani obsegajočo knjižico. Knjižica se dobiva pri pisateljici v Zagrebu, Kačićeva ul. 9. I. Cena 2 K, po pošti 10 h več. Kdor naroči pet izvodov, dobi enega povrhu. O knjižici izpregovorimo pozneje kaj več.

Uvod do sociologie. S ohledem na české poměry sepsal Emanuel Chalupný. Nákladem vlastním. V komisi knihkupectví Hajda a Tuček. V Praze 1905. Od tega dela, o katerem prilično še kaj več izpregovorimo, sta izšla dva zvezka. Prvi stane 2 K 80 h, drugi 4 K.

Med revijami

„Piščalka za abstinate, pivce in pijance“. Mesečnik, posvečen protialkoholničnemu gibanju na Slovenskem. Urejuje Leop. Lenard. Uredništvo in upravnništvo na Jagnjenici, pošta Radeče pri Zidanem mostu. Naročnina do novega leta 2 K. — List ima dober namen in je z ozirom na znano okolnost, da naše ljudstvo le preveč popiva, gotovo potreben. Želimo, da bi dosegel, kar namerava! List hoče gojiti tudi leposlovje. Začel je objavljati prevod znamenite povesti „Zemlja“ maloruske pisateljice Olge Kobilanjske. Razen tega bo prinašal list v posebni prilogi prevode izbranih liričnih pesmi velikega Lermontova. Za malo naročnino nenavadno mnogo!

„Slavlanskija Izvestija“ prinašajo v 5. in 6. zvezku nadaljevanje izbornopisanega članka dr. Ivana Prijatelja: „Slovenci i ih literatura“. Gospod pisatelj se bavi v tem nadaljevanju s Prešernom in njegovo dobo. V oddelku „Iz slavjanskih svetov“ pa se nahaja prevod Aškerčeve balade „Stranica iz lëtopisi Jurjeva monastyrja“ („List iz kronike Zajčke“), ki ga je preskrbel Sergej Stein.

„Österreichische Rundschau“, ki jo izdajata dr. Alfred baron Berger in dr. Karl Glossy, se rada ozira tudi na nas Slovence. Nedavno je prinesla, kakor smo že omenili, prevod Cankarjeve črtice „Budalo Martinec“, ki jo priobčujemo v tej številki „Zvonovi“, a v sešitku z dne 6. julija gori omenjene revije smo čitali z markantnimi, lapidarnimi potezami očrtani pregled slovenskega slovstva od njega početka do današnjega dne, ki ga je napisal g. dr. Iv. Prijatelj. Kakor čujemo, priobči „Österreichische Rundschau“ tudi Cankarjevo biografijo, katero napiše na prošnjo uredništva pisatelj sam. Naj bi naši pisatelji pridno sodelovali pri tem listu, katerega namen je, vestno zabeleževati vse kulturne pojave pri raznih avstrijskih narodih, da bi se tem preje razpršili oni predsodki, ki jih imajo zlasti Nemci o nas Slovencih.